

Spelenderwijs Samen
is een onderdeel van
SAMEN Kinderopvang

Beleidsplan Veiligheid en Gezondheid

Peutercentrum Kaleidoskoop Columbus

Januari 2020

Inhoud:

1. Algemeen
  - Waarom dit plan?
  - Richtlijnen RIVM
  - Ouders
  - Continue proces
  - Communicatie en afstemming intern en extern
2. Grote risico's
  - Fysieke veiligheid
  - Sociale Veiligheid
  - Gezondheid
3. Omgaan met kleine risico's
  - Veiligheid
  - Gezondheid
4. Thema's
  - Grensoverschrijdend gedrag
  - Vier-ogenprincipe
  - Achterwachtingregeling
  - Kinder-EHBO
5. Huisregels

1. Algemeen

Dit beleidsplan maakt inzichtelijk hoe wij op peutercentrum Kaleidoskoop Columbus werken om de kinderen en medewerkers een zo veilig en gezond mogelijke werk, speel- en leefomgeving te bieden.

Waarom dit plan?

Veilig en gezond peuterwerk houdt in:

- a. Kinderen afschermen van grote risico's
- b. Kinderen leren omgaan met kleine risico's
- c. Kinderen uitdagen en te prikkelen in hun ontwikkeling

Onze missie is jonge kinderen door Voorschoolse Educatie een betere startpositie te geven, zodat zij met zo weinig mogelijk achterstand in de (taal-)ontwikkeling kunnen starten op de basisschool. We leveren een belangrijke bijdrage aan de opvoeding en ontwikkeling van peuters. Hen blijven uitdagen en het leren omgaan met verschillende soorten situaties vormen daarvan een belangrijk onderdeel. Daar hoort ook bij het leren inschatten van risico's. Want met over bescherming doen we de kinderen uiteindelijk geen goed. Daarom beschermen we de kinderen tegen grote risico's en leren we ze omgaan met kleine risico's. Sterker nog, er zit ook een positieve kant aan:

- Het heeft een positieve invloed op de motorische vaardigheden
- Het vergroot het zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en doorzettingsvermogen
- Het vergroot de sociale vaardigheden

Richtlijnen RIVM

Binnen het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) heeft het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid drie richtlijnen gemaakt voor kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en buitenschoolse opvang, namelijk:

1. De Hygiënerichtlijn (mei 2016)
2. Richtlijn binnen- en buitenmilieu (mei 2016)
3. Informatie over ziektebeelden (november 2017)

Wij nemen deze richtlijnen als uitgangspunt voor ons beleid veiligheid en gezondheid..

Ouders

Ouders hebben belang bij een veilige en gezonde speelomgeving van hun kinderen. Daarom hebben zij adviesrecht over dit plan Veiligheid en Gezondheid via de oudercommissie of een ouderraadpleging.

Continue proces

Het inschatten van grote risico's op het peutercentrum is een continue proces. Het is een onderwerp van gesprek bij pedagogisch medewerkers en ouders. Daarom staan thema's over veiligheid en gezondheid regelmatig op de agenda van teamvergaderingen, oudercommissies en andere ouderbijeenkomsten. Zo kunnen we zien of genomen maatregelen werken in de praktijk. Bij veranderingen in de omgeving of situatie, zoals bij verbouwingen of veranderingen in de inrichting van de groepsruimte, passen we het beleid aan. Minimaal eenmaal per drie jaar bekijken we alle maatregelen opnieuw.

Communicatie en afstemming intern en extern

Dit plan is tot stand gekomen vanuit de oude risico-inventarisaties en bestaande huisregels, richtlijnen en voorschriften. Pedagogisch medewerkers en ouders zijn zich vanouds al bewust van de risico's die kinderen lopen op het peutercentrum. Het is niet iets nieuws.

Dit plan Veiligheid en Gezondheid staat op de locatiepagina van de website van Spelenderwijs Samen, zodat ook ouders hiervan kennis kunnen nemen. Daarnaast is het een onderdeel van het inwerkplan van nieuwe medewerkers.

2. Grote risico's

Hier beschrijven we de belangrijkste grote risico's die op peutercentrum kunnen leiden tot ernstige ongevallen, incidenten of gezondheidsproblemen. We hebben de risico's onderverdeeld in drie categorieën; fysieke veiligheid, sociale veiligheid en gezondheid. Per categorie hebben we de belangrijkste risico's benoemd met de daarbij behorende maatregelen die zijn of worden genomen om het risico tot het minimum te beperken.

2.1 Fysieke veiligheid

2.1.1 Vallen van hoogte

- Van aankleedtafel vallen.
Maatregel: Een kind is alleen op een aankleedtafel onder toezicht van een volwassene bij het verschonen.
- Van de trap vallen.
Maatregel: Wij maken geen gebruik van de trap in de hal. Kinderen zijn hier alleen onder toezicht van een volwassene.
- Vallen van speelhuisje, klimrek.
Maatregel: rubberen tegels gelegd onder toestel.
- In de groenstrook bij het buitenplein zitten boomstronken.
Maatregel: We zien er op toe als kinderen hier gaan spelen.

2.1.2 Verstikking

- Inslikken van kleine stukjes speelgoed.
Maatregel: Kinderen leren omgaan met kleine voorwerpen. Wat je hier wel en niet mee doet.
- Verstikking in etenswaren
Maatregel: Risicovolle etenswaren, zoals druiven en kleine tomaatjes, worden doormidden gesneden voordat ze worden aangeboden. Dit wordt ook aan ouders gevraagd om te doen. Daarnaast leren we kinderen rustig te eten, niet de mond vol te proppen en niet met volle mond te praten.

2.1.3 Vergiftiging

- Schoonmaakmiddel drinken
Maatregel: Schoonmaakmiddelen achter gesloten deuren opbergen
- Materiaal uit tassen van pedagogisch medewerkers, zoals medicijnen of tabak.
Maatregel: Tassen staan in een bak en hoog zodat de kinderen er niet bij kunnen.

2.1.4 Verbranding

- Branden aan verwarming
Maatregel: Alle radiatoren zijn afgeschermd
- Brandwonden, verbranding door brand
Maatregel: ontruimingsoefeningen, protocol ontruiming.

2.1.5 Verdrinking

- Verdrinken in badje buiten
Maatregel: Altijd minimaal één pedagogisch medewerker houdt buiten toezicht op de kinderen.

2.2 Sociale veiligheid

2.2.1 Grensoverschrijdend gedrag

- Door kinderen
Maatregel: Het toepassen van methode Vreedzaam. Kinderen leren emoties te herkennen bij andere kinderen. Stop Hou Op methode: kinderen leren om zelf hun grens aan te geven.
- Door ouders
Maatregel: Aanspreken op gedrag. Protocol Meldcode. (zie hoofdstuk 4)
- Door medewerkers, stagiaires en vrijwilligers.
Maatregel: Aanspreken op gedrag. Vier-ogenprincipe en protocol Meldcode. (zie hoofdstuk 4)

2.2.2 Kindermishandeling

- Door ouders, medewerkers, stagiaires en vrijwilligers
Maatregel: Vier-ogenprincipe en protocol Meldcode. (zie hoofdstuk 4)

2.2.3 Vermissing

- Weglopen uit lokaal
Maatregel: Hoge deurkrukken op deur groepslokaal. Deur naar buiten zit op slot. Pedagogisch medewerker houdt toezicht als kinderen naar het toilet op de gang gaan. We controleren regelmatig het aantal kinderen.
- Weglopen van speelplaats
Maatregel: Hekken om speelplaats, altijd houdt minimaal een medewerker toezicht buiten.

2.3 Gezondheid

Spelenderwijs volgt de richtlijnen van RIVM op gebied van Binnen- en buitenruimte, Hygiëne en bij ziekte. De grote risico's zijn:

- Gastro enteritis - bijvoorbeeld diarree door onhygiënisch werken bij luier verschonen = kruisbesmetting
- Voedselinfectie of voedselvergiftiging
- Infectie via water (legionella)
- Huidinfectie (bijvoorbeeld krentenbaard)
- Luchtweginfectie (bijvoorbeeld RS virus)

Maatregelen: Verspreiding van en besmetting met deze gezondheidsrisico's voorkomen we op de volgende manieren:

Verspreiding via de lucht:

- Hoest- nies discipline, (papieren zakdoek gebruiken of niezen in de binnenkant van de elleboog)
- Ventileren en luchten

Verspreiding via de handen:

- Handhygiëne op de juiste momenten en juiste manier
- Persoonlijke hygiëne zoals nagels en sieraden, handschoenen
  - o schone korte nagels
  - o geen sieraden bij risicovolle handelingen als luier verschonen, wondverzorging en eten bereiden
  - o handen wassen na uittrekken van handschoenen

Via voedsel en water:

- Controle van de houdbaarheid
- Hygiëne van handen, keukenspullen en koelkast.
- Buitenbadje: iedere dag van gebruik vullen met schoon water

Via oppervlakken:

- Speelgoed: regelmatig schoonmaken van speelgoed.
- Schoonmaakkussen: Schoonmaken met water en allesreiniger
- Verschonen van zand in zandbakken (jaarlijks) en zandtafels (regelmatig)

3. Omgaan met kleine risico's

Al jong begrijpen kinderen dat bepaalde dingen wel of niet mogen, maar pas vanaf de leeftijd van gemiddeld twee jaar kun je kinderen echt leren omgaan met diverse kleine risico's, omdat ze dan de context van afspraken in relatie tot het risico leren begrijpen. Vanaf een jaar of twee kun je dus afspraken maken met de kinderen om kleine risico's te voorkomen.

Leren omgaan met risico's is erg belangrijk voor kinderen. Internationaal wetenschappelijk onderzoek toont aan dat leren omgaan met risico's goed is voor de ontwikkeling van kinderen.

Door het ervaren van risicovolle situaties, bijvoorbeeld tijdens het spelen, ontwikkelen kinderen risicocompetenties: ze leren risico's inschatten en ontwikkelen cognitieve vaardigheden om de juiste afwegingen te maken wanneer een risicovolle situatie zich opnieuw voordoet.

Het nemen van risico's is een onderdeel van de 'gereedschapskist' voor effectief leren. Risicovol spelen ontwikkelt een positieve houding van 'ik kan het' en daarmee gaat een kind uitdagingen meer zien als iets om van te genieten dan om te vermijden. Dit vergroot onafhankelijkheid en zelfvertrouwen, wat belangrijk kan zijn voor hun doorzettingsvermogen als ze geconfronteerd worden met uitdagingen

Het leren omgaan met risico's heeft een positieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid van kinderen en op het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Kinderen staan sterker in hun schoenen en kunnen beter conflicten oplossen en emoties herkennen van speelmaatjes.

Bewegingen die veel voorkomen bij risicovol spelen, zoals slingeren, klimmen, rollen, hangen en glijden, zijn niet alleen leuk voor kinderen, maar ook van essentieel belang voor hun motorische vaardigheden, balans, coördinatie, en lichaamsbewustzijn. Kinderen die dat niet doen zijn vaker onhandig, voelen zich ongemakkelijk in hun eigen lichaam, hebben een slechte balans en bewegingsangst.

[Bron: veiligheid.nl/risicovolspelen]

Veiligheid

Daarom aanvaarden wij op ons peutercentrum de risico's die slechts kleine gevolgen kunnen hebben voor de kinderen en leren ze hier op een juiste manier mee om te gaan. Om risicovolle speelsituaties veilig te houden moeten kinderen zich daarom tijdens spelsituaties of activiteiten houden aan diverse afspraken. Daarnaast zijn er afspraken over hoe om te gaan met spullen als speelgoed en gereedschap, dit om te voorkomen dat door oneigenlijk gebruik letsel kan ontstaan. De afspraken worden regelmatig met de kinderen besproken en herhaald. Bijvoorbeeld voorafgaand aan een activiteit of spel.

Er zijn afspraken die gelden tijdens spelsituaties of activiteiten:

Afspraken in het gebouw:

- In het gebouw lopen en praten we rustig.
- Buggy's mogen niet in het looppad staan, bij de kast.

Afspraken in de groepsruimte:

- In het lokaal lopen en praten we rustig
- In het lokaal ruimen we speelgoed op voor we iets anders pakken om mee te spelen.
- In het lokaal mogen kinderen scharen aan tafel gebruiken onder toezicht van een volwassene
- We sluiten de deuren achter ons en zien erop toe dat er geen andere kinderen mee in en uit lopen.
- Bij de deuren hebben we aan de scharnierkant deurbeschermers. We letten erop dat bij het sluiten van de deuren er geen kindervingers tussen komen.
- We zetten de thermoskannen met thee en koffie buiten handbereik van kinderen. En we voegen een kop koud water toe aan een thermoskan thee. We letten bij het gebruik van thee en koffie op eigen beker.
- Ouders attenderen de pedagogisch medewerkers erop wanneer zij vertrekken na de spelinloop en bij het ophalen.
- Kinderen gebruiken een kleine hoeveelheid zeep onder toezicht van de volwassenen.

Afspraken op het buitenterrein

- We controleren bij het buitenspelen of de hekken gesloten zijn.
- We ruimen zwerfvuil meteen op
- We vertellen de kinderen hoe zij met het buiten materiaal om kunnen gaan, zodat ongelukken worden voorkomen.
- We laten het zand in de zandbak en sluiten het na gebruik af met een net.
- We leren kinderen aan om niet op de brandtrap te gaan en controleren dat het hek hiervan gesloten is.
- Ouders smeren hun kind in de zomer goed in met zonnebrandcrème en geven indien nodig een pet of hoed mee voor extra bescherming tegen de zon tijdens het buiten spelen. Op het heetst van de dag blijven we binnen.

Afspraken in de gymzaal

- Elke week maken we gebruik van de gymzaal.
- Kinderen dragen in de gymzaal gymschoenen.
- We geven eerst instructie op welk klaargezet materiaal de kinderen mogen spelen en op welke manier.

Afspraken tijdens een excursie

- Uitstapjes gebeuren in het bijzijn van de ouders. Tijdens deze activiteiten zijn de ouders verantwoordelijk voor hun eigen kind.

Er zijn afspraken hoe om te gaan met speelgoed en gereedschap:

- Kinderen mogen al het speelgoed op kind hoogte zelf pakken.
- We leren kinderen om hulp te vragen als ze ergens niet bij kunnen.
- Kinderen gebruiken scharen aan de tafel en onder toezicht van de pedagogisch medewerker.
- Gebruik van gereedschap of keukengerei verloopt in bijzijn van de pedagogisch medewerker.
- We houden speelgoed laag, op tafel of op de grond.

Gezondheid

Om gezondheidsrisico's te beperken en de kinderen hieraan zelf te laten bijdragen zijn goede afspraken met kinderen noodzakelijk. De afspraken worden regelmatig met de kinderen besproken en herhaald. Bijvoorbeeld in periodes dat veel kinderen en medewerkers verkouden zijn.

We leren kinderen om mee te helpen de risico's te beperken ten aanzien van gezondheid, door:

- Het wassen van de handen na toiletbezoek.
- Het wassen van de handen na het spelen in de zand/water tafel.
- Het houden van een hand voor de mond tijdens niezen of hoesten of niezen aan de binnenkant van de elleboog.
- Het snuiten van de neus met een papiertje, het papier weg te gooien en vervolgens de handen te wassen.
- Kinderen worden erop gewezen geen speelgoed in de mond te stoppen.
- Kinderen helpen mee om tafels, speelgoed en kleding schoon te maken bij vervuiling.
- De zand tafel wordt na gebruik afgesloten met een deksel.
- Voor het eten wassen alle kinderen hun handen.

4. Thema's

4.1 Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag door volwassenen of door kinderen kan een enorme impact hebben op het welbevinden van het getroffen kind. Onder grensoverschrijdend gedrag vallen zowel seksuele, fysieke als psychische grensoverschrijdingen. Het ziet bijvoorbeeld ook toe op pestgedrag van kinderen onderling. We hebben de volgende maatregelen genomen om grensoverschrijdend gedrag met elkaar te voorkomen en afgesproken wat te doen als we merken dat het toch gebeurt:

- We leren de kinderen de methode Vreedzaam. Spelenderwijs Samen is een vreedzame organisatie. Alle medewerkers zijn geschoold in de methode vreedzaam. Voor de kinderen betekent dit dat ze zich bewust worden van de impact van hun gedrag op anderen en dat ze leren zelf hun grens aan te geven (Stop, hou op) We leren de kinderen hoe je met elkaar kunt omgaan met respect voor ieders normen en waarden en maken ze mondiger. Thema's uit de methode vreedzaam zijn verweven in het aanbod aan de kinderen en duidelijk aanwezig in de groepsruimte.
- Er zijn duidelijke afspraken hoe er gehandeld moet worden als een kind een ander kind mishandelt of pest.
- Tijdens teamvergaderingen wordt over het onderwerp gesproken om zo een open cultuur te creëren waarbij medewerkers elkaar durven aan te spreken.
- De Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling wordt nageleefd.
- Alle medewerkers hebben een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG verklaring).
- We werken met een vier-ogenbeleid.

4.2 Vier-ogenprincipe

Vanuit de wet wordt geëist dat de opvang zodanig wordt georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. Doel van dit principe is dat het risico op misbruik van kinderen wordt beperkt, en wel door te voorkomen dat volwassenen zich binnen een kinderdagverblijf of een peuterspeelzaal gedurende langere tijd ongehoord of ongezien kunnen terugtrekken met een kind.

Op het peutercentrum staan altijd twee pedagogisch medewerkers op de groep.

Het peutercentrum bevindt zich in een school, waar altijd iemand onverwachts kan binnenlopen of door de ramen kijkt.

In de toegangsdeur naar het lokaal zit een raam op ooghoogte. Het lokaal heeft aan één kant ramen die grenzen aan het buiten speelplein, direct daarnaast is het speelplein van de basisschool vanwaar men kan zien wat er op de groep gebeurt.

4.3 Achterwachtregeling

Er is een achterwacht nodig indien er één pedagogisch medewerker op de locatie aanwezig is. In deze situatie moet een volwassene op afroep beschikbaar zijn om binnen 15 minuten op de locatie aanwezig te zijn. Deze persoon is tijdens opvangtijden altijd telefonisch bereikbaar.

Op het peutercentrum zijn altijd minimaal twee pedagogisch medewerkers aanwezig. Daarom is een achterwachtregeling niet nodig.

4.4 Kinder- EHBO

Om adequaat te kunnen handelen bij incidenten is het noodzakelijk dat er tijdens openingsuren op elke locatie minimaal één volwassene aanwezig is met een geldig en geregistreerd certificaat voor kinder-EHBO.

Bij Spelenderwijs Samen zijn alle pedagogisch medewerkers geschoold in een gecertificeerd kinder-EHBO. Ieder jaar gaan al deze medewerkers op en herhalingscursus. Nieuwe medewerkers doen eerst de basisscholing kinder-EHBO.

Omdat alle pedagogisch medewerkers geschoold zijn, garanderen we dat er altijd iemand aanwezig is in het gebouw met kinder-EHBO.

5. Huisregels

Wij vragen uw medewerking in het bieden van veiligheid voor uw eigen kind en andere kinderen bijvoorbeeld bij binnenkomst en weggaan alert zijn op het sluiten van de deur van de groepsruimte, alert zijn op het wegglijpen van kinderen tijdens het in- en uitlopen.

Als de ouder bij het kind aanwezig is, is de ouder verantwoordelijk voor de veiligheid van zijn/haar kind.

Let in de omgeving van het pand op het gevaar van de straat.

Let voor veiligheid bij de entree goed op :

- de voordeur en de tussendeur, deze moet u achter u sluiten.

Let voor veiligheid in de hal goed op :

- de trap in de hal.
- de klapdeuren.

Let voor veiligheid in de gang goed op :

- de kapstokhaken aan de muur.
- de verwarming.
- De buggy's mogen niet in de gang worden gestald.

Algemene regels :

- in het gebouw lopen en praten we rustig.
- we hebben respect voor elkaar.
- we luisteren naar elkaar.
- we helpen elkaar.
- we praten in de Nederlandse taal met elkaar.
- we zien graag wie we voor ons hebben. Daarom houden we ons gezicht vrij van bedekking.

Regels in de groep :

- als de groep begint opent een pedagogisch medewerker de deur van de groep om de ouders en kinderen in de groepsruimte binnen te laten. Tot die tijd wachten de ouders met de kinderen op de gang. Ouders laten hun kinderen niet alleen achter.
- we hangen de jassen van de kinderen in de gang aan de kapstok. De voorschoolkinderen hangen de jas aan de haak.
- we leggen de tassen van de kinderen in de bak in de klas.
- we sluiten de deur achter ons en letten op dat er geen andere kinderen mee in en uit de groepsruimte lopen.
- we letten op bij het openen en sluiten van de deur dat er de kinderen niet met de vingers tussen de deur komen.
- we leggen tijdens de ouderbetrokkenheidsmomenten met de kinderen de eigen tas en jas buiten handbereik van de kinderen.
- we zetten de thermoskannen met koffie en thee buiten handbereik van de kinderen.
- we zetten de thee en koffiekopjes buiten handbereik van de kinderen.
- we schenken koffie en thee in op de plek waar de thermoskannen staan.
- de ouders mogen het eerste kwartier na het starten van de groep bij het kind in de groep blijven om samen iets te doen.
- er mag materiaal uit de kasten gepakt worden als het niet op tafel klaar ligt.
- we ruimen na het spelen het speelgoed eerst op voordat we iets nieuws pakken.
- we nemen meegenomen speelgoed van thuis weer mee naar huis of stoppen het in de tas van het kind.
- we nemen bij het weggaan op de groep afscheid van ons kind en zeggen tegen een pedagogisch medewerker van de groep dat we weggaan.
- we nemen bij het ophalen van de kinderen afscheid van een pedagogisch medewerker van de groep.

Buitenregels :

- we tillen bij het brengen en halen ons kind niet over het hek .
- we letten bij het openen en sluiten van het hek dat er geen andere kinderen mee in en uitlopen.
- we smeren ons kind in de zomer thuis goed in met zonnebrandcrème en geven indien nodig een pet/hoed mee voor extra bescherming tegen de zon tijdens het buiten spelen.

Overige regels :

- we komen op tijd .
- we bellen af bij afwezigheid of ziekte. Telefoonnummer : 06 15237767
- we doen mee aan de ouderactiviteiten.
- we begeleiden ons kind bij uitstapjes.
- we zorgen ervoor dat geleende spullen op tijd weer teruggebracht worden (bijvoorbeeld Puk, de verteltas of de logeerkoffer); dit is meestal het volgende dagdeel.
- we gaan voorzichtig om met geleend materiaal, we melden eventuele schade bij de pedagogisch medewerker.
- we trakteren bij een feestje volgens het gezonde traktatiebeleid.
- we geven ons kind een tas mee met daarin fruit, eventueel luiers en een verschoning.
- we geven een wijziging van belangrijke telefoonnummers/mobiele nummers door aan een pedagogisch medewerker van de groep.
- we geven belangrijke informatie over ons kind door aan een pedagogisch medewerker van de groep zoals : luizen, besmettelijke ziekten of andere zaken die voor de pedagogisch medewerkers en/of andere ouders/kinderen belangrijk zijn om te weten.
- de pedagogisch medewerkers geven geen kinderen aan onbekenden mee. De ouder geeft aan de pedagogisch medewerkster door als het kind door iemand anders wordt opgehaald. Wij geven het advies aan ouders dat de peuters niet worden opgehaald door iemand die jonger is dan 12 jaar.